

Leerplan

Cultuurbeschouwing

Inhoud

Visie KieM	2
1.1 Het ontwikkelingsproces centraal	2
1.2 Link met de natuur	2
1.3 Vredesopvoeding	3
1.4 Hoofd - hart - handen	3
Uitwerking	4
Activiteiten	5
1.1 Ikzelf	5
- Vredeskast	
- Zorgentak en bozedoos	
- Stiltelesjes	
- Talenten	
- Yoga	
1.2 Interactie	7
- Sociale vaardigheden	
- Verbindende communicatie	
- Inlevingstoneeltjes/gevoelens	
- Klassenraad	
- Interactie en gedrag tussen en van mensen	
1.3 Groep	10
- Warmste week	
- Leerlingenraad	
- Week tegen pesten	
- Filosoferen	
- Mensenrechten, kinderrechten	
- SDG's	

Visie KieM

Het opvoedingsproject van onze school is gebaseerd op een aantal stevige pijlers. Zij vormen de basis van de school die wij willen zijn. Als natuur- en montessorischool willen we elk kind een omgeving bieden waar het zich veilig en gelukkig voelt, waar leren een innerlijk vlammetje is dat we kunnen aanwakkeren. We willen elk kind de kans geven om zich te ontplooien tot een respectvol mens die in zichzelf gelooft in verbondenheid met anderen en de wereld. We hanteren de montessoriprincipes om dit te realiseren.

Onze pijlers:

1.1 Het ontwikkelingsproces centraal

Het leren en het ontwikkelen - in de brede zin van het woord - van het kind staat centraal in onze montessorischool. De ontwikkeling van het kind is zelfs het uitgangspunt om de richting en het tempo van het leren aan te geven. Niet de leeftijd of het leerjaar is de leidraad, wel het leren en de gevoelige periodes* van het kind zelf. Een belangrijke voorwaarde om dit in goede banen te kunnen leiden is de vaardigheid van de leerkracht om een uitstekende voorbereide omgeving te creëren, veel te observeren om perfect te weten wanneer een kind 'klaar' is voor een volgende leerfase en daarop in te spelen. Gaandeweg leert het kind hier zelf verantwoordelijkheid te nemen, het leert te plannen en steeds meer het eigenaarschap over het eigen leerproces in handen te nemen. "Leer het mij zelf te doen!". Het kind gebruikt hiervoor uiteraard de tools en de doelen die de leerkracht aanreikt. Creativiteit, zelfstandigheid, initiatief, verantwoordelijkheid en kritisch denken (en nog andere 21e eeuwse-vaardigheden) zijn het logische gevolg.

In dit ontwikkelingsproces is er steeds oog voor de totaliteit van het kind, het kind wordt holistisch bekeken. Het welbevinden is dus van elementair belang.

1.2 Link met de natuur

De natuur biedt ons een rijke leeromgeving die we ook in de klas binnenbrengen. Een omgeving waar motorische, zintuigelijke en sociale vaardigheden extra kunnen aangescherpt worden. Door nauw in contact te komen met de natuur, groeit vanzelf het respect voor de natuur. De verantwoordelijkheid die wij tegenover de natuur moeten opnemen, leert het kind zo op een natuurlijke manier, vanuit zichzelf.

Daarbij is het kind een deel van die natuur. Het kind groeit en ontwikkelt zich volgens zijn 'eigen natuur'. We ijveren ervoor om dat ontwikkelingsproces op een zo natuurlijk mogelijke manier te laten verlopen, liefst zonder kunstmatige ingrepen.

Als natuurschool willen we het respect voor de natuur en onze planeet op de kinderen overbrengen. Op beleidsniveau willen we elke beslissing aftoetsen aan onze normen tegenover natuurbehoud: aankoop van materialen, energiezuinige inspanningen, ...

1.3 Vredesopvoeding

Vrede begint bij begrip en waardering voor elkaar. De kinderen in onze school leren dit gaandeweg naar het voorbeeld van de leerkracht, die liefde heeft voor het kind. Vredesopvoeding bestaat uit vele laagjes.

De eerste laag is het 'zelf'. Het kind leert het bewustzijn verhogen van het eigen lichaam en de eigen gevoelens en reacties. Een kind dat gelooft in zichzelf, dat met eigenwaarde en zelfrespect een belangrijke basis legt, kan ook in de volgende lagen tot volle ontwikkeling komen. De tweede laag omvat het samenwerken, de verdraagzaamheid, de waardering en het respect voor elkaar. In volgende fases wordt ook de groep steeds belangrijker: een projectgroepje, de klasgroep, de school, burgerschap en grotere maatschappelijke contexten.

Wij zijn een niet-confessionele school, dit betekent dat er geen godsdienstonderwijs noch zedenleer is. Wel geven we cultuurbeschouwing -binnen KieM noemen we dit 'vredesopvoeding'- zo is er ruimte om te filosoferen met kinderen en te praten en te werken rond wat kinderen bezighoudt. We willen op kleine schaal een multiculturele en interculturele samenleving zijn, waar respect en waardering een evidentie is.

1.4 Hoofd - hart - handen

De drie elementen hoofd, hart en handen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden om tot leren te komen. Via de zintuigen krijgt een kind inzicht in de wereld. Het leert via die zintuigelijke prikkels waardoor de desbetreffende hersenverbindingen worden versterkt. Leren gebeurt ook door de beweging: de beweging met het hele lichaam en het veelvuldig hanteren van materialen. Leren door te doen dus.

Het concreet handelen met materialen is een zeer essentiële fase voordat een kind kan overgaan tot een meer schematische- en daarna abstracte fase. Leren gaat ook gepaard met emotie. Een kind kan herhaaldelijk iets proberen, als het niet lukt, leert het te blijven proberen, elk kind heeft recht op uitdagingen op maat. Tijdens het leren kan een kind af en toe tegen een frustratiegrens botsen, ook dit is leren. Fouten maken hoort er helemaal bij. Emoties hangen nauw samen met het leren, ze versterken de verbindingen in het brein.

We streven ernaar om in elk kind het 'innerlijke vlammetje' te laten branden dat van nature in elk individu aanwezig is. Dit noemen we intrinsieke motivatie. Een kind dat leergierig is, geboeid is door een bepaald voorwerp of onderwerp zal zoveel krachtiger leren. Vrije keuze is daarom in onze montessorischool heel belangrijk. Kinderen kiezen zelf hun leeractiviteit binnen de grenzen van wat toegestaan of verplicht is. We noemen dit 'vrijheid in gebondenheid'.

* Gevoelige periode = de fase waarin het kind extra ontvankelijk is voor bepaalde inzichten en vaardigheden, zoals: motoriek, taal, orde, ... Deze evolutie is gekoppeld aan de ontwikkeling van bepaalde delen in de hersenen.

Uitwerking

Onze school hecht veel belang aan de vorming van de hele persoonlijkheid van onze leerlingen. We willen dat ze niet alleen academische kennis verwerven, maar ook sociale en culturele vaardigheden ontwikkelen die hen zullen helpen om vreedevolle, verantwoordelijke en betrokken burgers te worden. Daarom bieden we in onze school een holistische aanpak van cultuurbeschouwing en vredesopvoeding aan, die zich uitstrekt over het hele lessenpakket.

Binnen vredesopvoeding leren onze leerlingen op een actieve manier over verschillende culturen, talen, religies, kunstvormen en tradities. We vinden het belangrijk dat ze begrijpen dat culturele verschillen niet alleen interessant zijn, maar ook kunnen bijdragen tot verrijkende uitwisselingen en een betere onderlinge communicatie. We leren onze leerlingen om open te staan voor de wereld, nieuwsgierig te zijn en respectvol te blijven tegenover andere mensen, ongeacht hun achtergrond.

Daarnaast willen we onze leerlingen leren om conflicten op een vreedzame manier op te lossen, en hen stimuleren om actief bij te dragen aan een meer rechtvaardige, solidaire en duurzame samenleving. We moedigen hen aan om kritisch na te denken over sociale en politieke kwesties en om verantwoordelijke burgers te worden die zich inzetten voor een betere wereld.

We benadrukken dat cultuurbeschouwing, en dus vredesopvoeding, niet als aparte vakken worden beschouwd, maar doorheen het hele lessenpakket zijn geïntegreerd. Onze leerkrachten streven ernaar om een interculturele en vredelievende dimensie te integreren in alle vakken die we aanbieden.

Zo kunnen onze leerlingen bijvoorbeeld tijdens lessen Nederlands, Frans of Engels kennismaken met literatuur en poëzie uit verschillende culturen en zo hun taalvaardigheid en culturele geletterdheid verrijken. Tijdens wiskundelessen kunnen we bijvoorbeeld het begrip "fair trade" introduceren en de leerlingen laten berekenen hoeveel de prijs van een product zou moeten zijn om een eerlijke vergoeding voor de producent te garanderen. Tijdens lessen wereldoriëntatie kunnen we dieper ingaan op kwesties als mensenrechten, milieubescherming, en sociale ongelijkheid. Op deze manier integreren we cultuurbeschouwing en vredesopvoeding op een natuurlijke en zinvolle manier in het leerproces van onze leerlingen.

In onze school willen we onze leerlingen opleiden tot kritische, creatieve en empathische individuen die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid als wereldburgers. Onze holistische aanpak van cultuurbeschouwing en vredesopvoeding, die geïntegreerd is in alle vakken, is essentieel om dit doel te bereiken. We zijn ervan overtuigd dat onze leerlingen door deze aanpak een beter begrip van de wereld krijgen.

Activiteiten

1.1 Ikzelf

	ONDERBOUW	MIDDENBOUW	BOVENBOUW	ZILL-DOELEN
Vredeskast	<p>Waardeboekje met handje</p> <p>(Leg)werkje rond godsdienst, culturen, jaarfeesten, tradities, waarden/normen, talenten, complimenten, gevoelens/behoeftekaartjes, yogakaartjes, de monstertjes, klasballetje, schriftje leerlingenraad, (zorgentak & bozedoos)</p>	<p>Vredeshoekje met legwerkjes idem OB</p> <p>Projecten rond vrede of religies</p>	<p>Vredeshoekje (plank, vensterbank)</p> <p>Zaken meebrengen van thuis: kaarsjes, krantenartikels rond vrede, foto's, symbolen uit hun eigen cultuur/religie</p> <p>Manieren om vrede te sluiten (na conflict bv)</p> <p>Presentaties over maken (bvb wat in actua aan bod komt)</p>	<p><u>IKlg1</u> Dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei.</p> <p><u>IKlg2</u> De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen.</p>
Zorgentak-bozedoos	<p>Troostkoffer, gemisdoos</p>	<p>Zorgentak: briefjes hangen in boom waar ze mee zitten, hoeft niet gelezen te worden</p> <p>Bozedoos: activiteitjes om je te kunnen ontladen (papier kapot scheuren, eitje, rijstbak, fidgets, ...) eventueel een voorwerpje in de kast vervangen door je naamkaartje, stressballetje</p> <p>Gevoelsplekken: bv uitraasplekje</p>	<p>Zorgentak: briefjes hangen in boom waar ze mee zitten, hoeft niet gelezen te worden</p> <p>Bozedoos: activiteitjes om je te kunnen ontladen (papier kapot scheuren, eitje, rijstbak, fidgets, ...) eventueel een voorwerpje in de kast vervangen door je naamkaartje, stressballetje</p> <p>Gevoelsplekken: bv uitraasplekje</p>	<p><u>IKvk4</u> Situaties die als moeilijk ervaren worden en frustraties ombuigen door te zoeken naar mogelijkheden om er bevrijdend mee om te gaan.</p>

<p>Stiltelesjes</p>	<p><i>In kring het belletje doorgeven</i></p> <p><i>In stilte op de rug tekenen</i></p>	<p><i>In klas:</i> Een minuut in je hoofd timen, hoofd op de bank Kleine massageoefeningen Bevriesspel</p> <p><i>In de natuur:</i> Stiller in de natuur bewegen om meer dieren te kunnen spotten Noteren/tekenen welke drie dingen die je voelt/hoort/ruikt/proeft/ziet = vijf-zintuigen-spel (samen in groep) Zitplek, ieder apart, gedurende enkele minuten tekenen of schrijven wat ze observeren</p>	<p><i>In klas:</i> Ademhalingsoefeningen om tot rust te komen Massage Opzoeken/leren hoe stilte een plek krijgt in culturen/religies/gebouwen</p> <p><i>In de natuur:</i> Noteren welke vijf dingen die je voelt/hoort/ruikt/proeft/ziet = vijf-zintuigen-spel (samen in groep) Zitplek, ieder apart, gedurende enkele minuten tekenen of schrijven wat ze observeren Stiltewandeling</p>	<p><u>MSso2</u> Adequaat reageren op zintuiglijke impulsen. <u>MZlb3</u> Bewegingsenergie en spierspanning doseren en tot rust komen.</p>
<p>Talenten</p>	<p><i>Trotsronde, Wat heb ik vandaag gedaan waar ik fier op ben?</i></p> <p><i>Talentenkaartjes, legwerkje met weinig kaartjes, weinig woorden</i></p>	<p><i>Talentenkaartjes, legwerkje. (klasse)</i></p> <p><i>Klasgesprek, in driehoekje schrijven: twee zelf kiezen en één door anderen gekozen. Met de driehoekjes leg je een werkje.</i></p> <p><i>Elkaars talenten gebruiken om aan eigen werkpuntje te werken. Bvb met buddy</i></p>	<p><i>Talentenkaartje voor iemand kiezen</i></p> <p><i>Briefje op de rug en bij elkaar een sterkte opschrijven.</i></p> <p><i>Talentenmuur</i></p>	<p><u>SErv1</u> Zich engageren in relaties, daar deugd aan beleven en zich daarover uitdrukken. <u>SErv2</u> De verscheidenheid van mensen als een rijkdom ervaren en deze benutten. <u>IKid1</u> Basisvertrouwen ontwikkelen. <u>IKid2</u> Een positief, realistisch zelfbeeld opbouwen. <u>IKid3</u> Zichzelf worden in verbondenheid met anderen.</p>

Yoga	Vershillende (dieren)poses aannemen aan de hand van een verhaaltje en yoga-dierenkaarten. Massagespelletje Zintuigen: horen, ruiken, voelen met ogen dicht	Ademhalingsoefeningen Yogaposes aannemen aan de hand van verhaaltjes, met thema Yoga met twee	Yoga houdingen Ademhalingsoefeningen Oefeningen weerbaarheid en positief denken Visualisatieoefeningen	<u>MZlb1</u> Het eigen lichaam aanvoelen en rekening houden met zijn lichaamsgrenzen en -verhoudingen. <u>MZlb2</u> Een goede lichaamshouding aannemen. <u>MZlb3</u> Bewegingsenergie en spierspanning doseren en tot rust komen. <u>MZlb4</u> Evenwicht behouden of herstellen en gecontroleerde aanpassingen maken.
------	--	---	---	--

1.2 Interactie

	ONDERBOUW	MIDDENBOUW	BOVENBOUW	ZILL-DOELN
Sociale vaardigheden	Lesjes rond attitude in de klas zoals bv de stoel op een bepaalde manier onder de tafel plaatsen, dank u, aljeblijft, rond het tapijtje stappen om de ander niet te storen. Medeverantwoordelijkheid voor een fijne en nette klasomgeving bv tafeltje proper maken nadat ze gegeten hebben, opruimen na een activiteit.	Klasregels Gouden weken (groepsvorming in het begin van het jaar) Algemene attitudes in de klas (opruimen, respect voor het materiaal, klastaakjes)	Klasregels: duidelijke afspraken wat kan en wat niet kan (duidelijke grenzen) Algemene attitudes in de klas (beleefdheid, opruimen, respect voor materiaal, klastaakjes) In groep samenwerken Corrigerende acties (reflectie over eigen gedrag en corrigeren)	<u>SEgb3</u> Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen. <u>SEiv1</u> Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen. <u>SEiv2</u> De eigenheid en grenzen van anderen respecteren. <u>SEiv3</u> In het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen. <u>IKwn2</u> Gewetensvol en verantwoord handelen.

<p>Verbindende communicatie</p>	<p><i>Wat gebeurde er?</i></p> <p><i>Basisgevoelens: blij, boos, verdrietig, bang en uitbreiding naar de 16 kaarten (van gevoelens en van behoeftes)</i></p> <p><i>Juf reikt mogelijke oplossingen aan</i></p>	<p><i>Met hulp van de methodiek van jakhals en giraf:</i></p> <p><i>Camera</i></p> <p><i>Gevoelens (32 kaartjes)</i></p> <p><i>Behoeftes (32 kaartjes)</i></p> <p><i>Verzoek (vaak leerkracht gestuurd)</i></p>	<p><i>Met hulp van de methodiek van jakhals en giraf:</i></p> <p><i>Idem als middenbouw met uitbreiding tot 48 kaartjes van gevoelens en van behoeftes</i></p> <p><i>Verzoek vanuit de kinderen</i></p>	<p><i><u>SErv5</u> Oplossinggericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en).</i></p> <p><i><u>SEgb1</u> Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken.</i></p> <p><i><u>SEgb2</u> Bewust omgaan met gevoelens en behoeften en deze binnen aanvaardbare grenzen uiten. Zelfbeheersing ontwikkelen.</i></p> <p><i><u>SEgb3</u> Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen.</i></p>
<p>Inlevingstoneeltjes/ Gevoelens</p>	<p><i>In de kring</i></p> <p><i>Boeken rond gevoelens voorlezen en laten uitbeelden</i></p>	<p><i>Bestaande toneeltjes (bv van axenroos) van prentjes of tekstjes spelen in de kring of met begeleiding, zeker nabespreken in kring</i></p>	<p><i>In groepjes toneeltjes maken en daarna terugkoppelen in bv de kring, na een conflict ernaar verwijzen 'hey, weet je nog...?'</i></p>	<p><i><u>MZkm3</u> Spraak- en gezichtsmotoriek beheersen.</i></p> <p><i><u>IVds3</u> Bijdragen aan een zinvolle samenleving waar een plaats is voor iedereen en respectvol omgaan met en zorgen voor de kwetsbare ander.</i></p> <p><i><u>SEgb1</u> Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken.</i></p> <p><i><u>SEiv1</u> Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen.</i></p>

<p>Klassenraad</p>	<p>Eén keer per week tijdens koekmoment krijgen de kleuters een klein briefje waarop ze iets mogen tekenen dat leuk was of iets dat hen verdrietig maakte. Ze steken het in het potje of zakje blij of verdrietig. Dit wordt meteen in de kring besproken. De leerkracht vist er max drie briefjes uit van elk.</p>	<p>De monsterzakjes hangen omhoog</p> <p>KAATJE het complimenten-monster = Een lachend monstertje: wat gaat goed, word ik blij van</p> <p>ZIGGY het zorgenmonster = Een verdrietig monstertje: frustraties</p> <p>Wekelijks worden de monsterzakjes leeggemaakt en in de kring besproken.</p>	<p>Ongeveer 1x/maand is er klassenraad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerst meditatie - In noteren op een blad doorheen de week voorafgaand aan de klassenraad - Wrevel (frustraties, problemen) - Spinsel (idee of voorstel) - Knuffel (wat loopt goed) - I leidt het gesprek, verslaggever noteert de puntjes, en neemt het verslag van vorige keer erbij om te kijken of het verbeterd is. Verslaggever kan hulp krijgen: bvb iemand zegt de samenvattende zin die de verslaggever noteert. 	<p><u>IVoc4</u> Alleen en met anderen kritisch reflecteren op ervaringen en bevindingen en daaruit leren.</p> <p><u>IVoz3</u> Noden en uitdagingen detecteren en er mogelijkheden en innovatieve oplossingen voor bedenken.</p> <p><u>IVds3</u> Bijdragen aan een zinvolle samenleving waar een plaats is voor iedereen en respectvol omgaan met en zorgen voor de kwetsbare ander.</p> <p><u>SErv5</u> Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en).</p> <p><u>SEgb3</u> Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen.</p>
<p>Interactie en gedrag tussen en van mensen</p>	<p>-</p>	<p>Axenroos</p>	<p>Axenroos</p>	<p><u>IKid3</u> Zichzelf worden in verbondenheid met anderen.</p> <p><u>SEgb3</u> Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen.</p>

1.3 Groep

	ONDERBOUW	MIDDENBOUW	BOVENBOUW	ZILL-DOELEN
Warmste Week	-	Actie opzetten voor het goede doel en leren over moeilijke situaties	Actie opzetten voor het goede doel Leren over moeilijke situaties, over stereotypen en labels Sensibilisatie	<u>IVoz1</u> Initiatief nemen. Een eigen idee, beweging, project of activiteit enthousiast en volhardend vorm en inhoud geven. <u>SErv3</u> Samenwerken met anderen en zo bijdragen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel. <u>IVds3</u> Bijdragen aan een zinvolle samenleving waar een plaats is voor iedereen en respectvol omgaan met en zorgen voor de kwetsbare ander.
Leerlingenraad	Leerkrachten kiezen het kind en vragen of ze dat willen doen. De kleuters die daartoe in staat zijn, vertellen diezelfde namiddag in de klas wat er besproken/beslist is.	Verkiezing bij oudste, de verkozene kiest een jonger kind die zich opgeeft in de klassenraad. Hoe verslaggeving: middenbouw vertelt meteen diezelfde namiddag, eventueel geholpen door enkele steunwoorden	Welke IIn: 2 afgevaardigden per klas lager (laatste jaars met een jonger kind); 1 afgevaardigde per klas onderbouw (derde kleuterklas) Frequentie: 1x tussen twee vakanties, dus 5x/jaar Waar: zorglokaal Moment: 11:30 lunchmeeting Begeleider: zorgco of directie Voorbereiding: uit de klassenraad in schriftje Dienstmededelingen: vanuit de school Hoe verslaggeving: bovenbouw schrijft zelf Verkiezing en het wisselt elke keer	<u>IVzv2</u> Op een efficiënte manier informatie en leerervaringen opnemen, verwerken, weergeven (delen) en deze onthouden en inzetten bij nieuwe ervaringen en in complexere situaties. <u>IVoz1</u> Initiatief nemen. Een eigen idee, beweging, project of activiteit enthousiast en volhardend vorm en inhoud geven. <u>IVoz2</u> Creatief denken en daarbij nieuwe paden durven bewandelen. <u>IVoz3</u> Noden en uitdagingen detecteren en er mogelijkheden en innovatieve oplossingen voor bedenken.

<p>Week tegen pesten? (Kiva)</p>	<p><i>Werken rond gevoelens en zich inleven in de anderen</i></p> <p><i>Participeren in het project 'stip-it'</i></p>	<p><i>Verschil plagen-pesting adhv een verhaal</i></p> <p><i>Participeren in het project 'stip-it'</i></p>	<p><i>Verschil pesten-plagen-ruziemaken -ongeluk</i></p> <p><i>Participeren in project 'Stip-it'</i></p> <p><i>Kracht van woorden</i></p> <p><i>De gevaren van sociale media (online pesten)</i></p>	<p><i><u>SEiv1</u> Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen.</i></p> <p><i><u>SEiv2</u> De eigenheid en grenzen van anderen respecteren.</i></p> <p><i><u>SEiv3</u> In het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen.</i></p> <p><i><u>IKvk5</u> Grensoverschrijdend gedrag herkennen en er weerbaar mee omgaan.</i></p>
<p>Filosoferen</p>	<p><i>Aan de hand van waardenverhalen of vragen die voortkomen uit de verwondering van het kind</i></p>	<p><i>Filosoferen rond geloof, waarden en normen, ...</i></p>	<p><i>Thema's:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Geloof - Goed en kwaad - Waarden en normen <p><i>Via toneel, situaties, verhalen,</i></p>	<p><i><u>IKlg1</u> Dieper ingaan op de eigen levensbeschouwelijke en spirituele ontvankelijkheid en groei.</i></p> <p><i><u>IKlg2</u> De eigen levensbeschouwelijke en spirituele kijk verruimen door in ontmoeting en in dialoog te treden met anderen.</i></p> <p><i><u>IVoc4</u> Alleen en met anderen kritisch reflecteren op ervaringen en bevindingen en daaruit leren.</i></p> <p><i><u>IKwn1</u> Gevoelig zijn voor wat zinvol, goed, schoon, waardevol ... is voor zichzelf én voor anderen. Een persoonlijk geweten ontwikkelen.</i></p>

<p>Mensenrechten, kinderrechten</p>	<p>-</p>	<p>Verschil rechten en plichten Kaartspel: verschillende kinderrechten</p>	<p>Ontstaan van mensenrechten en kinderrechten</p> <p>Kinderrecht koppelen aan actua + systeemdenkoefening 'als... dan...'</p> <p>Boekje per student met alle kinderrechten in.</p> <p>Kaartspel: verschillende kinderrechten</p>	<p><u>IKwn3</u> Ervaren hoe waarden en normen kunnen verschillen naar gelang de context en de levensbeschouwelijke traditie. <u>OWsa8</u> Het belang van de fundamentele rechten van de mens en de rechten van het kind illustreren en daarbij ervaren en inzien dat rechten en plichten complementair zijn.</p>
<p>SDG's</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>Waarom SDG's?</p> <p>Verschil milleniumdoelen en SDG's?</p> <p>Legwerkje met voorbeelden koppelen aan SDG.</p> <p>Hoe kunnen we zelf bijdragen om de doelen tegen 2030 te halen?</p>	<p><u>IKwn1</u> Gevoelig zijn voor wat zinvol, goed, schoon, waardevol ... is voor zichzelf én voor anderen. Een persoonlijk geweten ontwikkelen. <u>IKwn2</u> Gewetensvol en verantwoord handelen.</p>